

Fagteam med gode resultater

Fagteam Ski ser en fin økning i bruk av familiebaserte tjenester, en tilsvarende fin nedgang på kjøp av private institusjonsplasser og en massiv nedgang i tallet på akutt plasseringer av barn og unge. Atferdssenterets programmer er i flittig bruk.

I Rådhusvingen, med rådhuset som nær nabo, finner vi Fagteam Ski, ett av seks fagteam i Bufetat Region øst. Her har Stig Martinsen vært leder helt fra oppstarten i 2004. Nestleder Karin Simensen sitter bi og supplerer, også om sjefen skulle bli litt for beskjeden på egne vegne. Samstemt bekrefter de fjorårets oppløftende tall.

– Fra 2010 til 2011 hadde vi en nedgang på kjøp av private institusjonsplasser fra 72 plasser til 53. Dette er en nedgang på 26,4 %. Samtidig hadde vi en betydelig økning i bruk av familiebaserte tjenester, som også omfatter familieråd, forteller Stig Martinsen.

Når det gjelder familiebaserte tjenester, MST, PMTO, Marte Meo og familieråd, har de hatt en formidabel økning fra 176 saker i 2010 til 229 saker i 2011; en økning på 30,1 %. Disse tallene omfatter også en stor økning i bruk av familieråd. Tolv kommuner sokner til Fagteam Ski: Moss, Rygge, Våler, Spydeberg, Askim, Vestby, Ås, Ski, Nesodden, Oppegård, Enebakk og Frogn.

– Fagteam Ski har, sammen med våre kommuner, gjort kloke valg i mange saker for å unngå institusjonsplasseringer. Dette har medført at Fagteam Ski nå er helt på topp i landet når det gjelder antall familierådssaker.

Færre akutt plasseringer i 2011

Hva angår akutt plasseringer på institusjon, var i 2011 totalantallet på 79, mot 109 året før.

– Vi så altså en betydelig nedgang, noe som i det lange løp også gir økonomisk vekst, sier Stig Martinsen. Han forteller at disse tiltakene er gjennomført i tett samarbeid med kommunene, og at de også har et eget mobilt team som rykker ut i akuttsituasjoner for å forebygge mulige institusjonsplasseringer.

– Mobilt akutt-team har vist seg som et godt virkemiddel for å forebygge plasseringer på institusjon. I tillegg fordrer arbeidet i akutte saker en tett dialog og samarbeid med våre kommuner. Dette er en forutsetning for å få til et godt resultat.

Fagteam Ski har, sammen med kommunene, dessuten fått til en god utvikling når det gjelder å velge fosterhjem framfor institusjon. I 2010 var tallet på forsterkede fosterhjem 125. Året etter, i 2011, hadde antallet økt til 142, det vil si en økning på 13,6 %.

Millioner i pluss i 2011

Mellom sju og åtte millioner kroner går fagteamområde Ski i pluss, noe som riktignok «bare» går til å dekke opp for underskudd andre steder innenfor Region øst, og ikke kommer fagteamet til gode sånn direkte. Stig Martinsen er like fullt høyst tilfreds med resultatene. Så har han da også bakgrunn fra Barne- og familiedepartementet, som det het den gangen, og er fortsatt veldig opptatt av alt som ligger i *nasjonale føringer*. Nasjonale føringer er satt fra BLD (Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet), og det blir Bufdir (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet) som sammen med etatene ute må finne gode grep for å oppnå de mål som departementet setter for området. Fagteamet mottar årlig et disponeringsbrev som konkretiserer de prioriterte målene.

– Vi *håper* den positive trenden fortsetter, men vi kan jo ikke *vite*. Plutselig kan én kommune melde om «en brutal måned», med økning i antall voldsrelaterte saker, sier han. Voldsrelaterte saker fører tradisjonelt ofte til akutt plasseringer.

Årsaken til suksessen?

Hvorfor har fagteamet på Ski lykkes så godt? Er det snakk om ett forløsende grep? Eller mange små tiltak? Stig Martinsen mener det kan være mange grunner til den gode utviklingen.

– Innsatsen fra vår side har gått over lang tid. Sånt skjer ikke over natta, men er resultater av en massiv og utholdende jobbing med det nasjonale oppdraget, sier han og understreker den gode kontakten med barneverntjenesten i kommunene. Han mener også over tid å ha registrert holdningsendringer blant dem som jobber med vanskeligstilte barn og unge. At det har vokst fram en slags felles erkjennelse av at det finnes alternativer til institusjonsplassering.

– Denne erkjennelsen har skjedd i tett dialog med barneverntjenesten, sier han og framhever også det gode samarbeidet med Atferdssenteret.

– I feltet vårt er det mange «sannheter». Mange innvender altfor fort: Går det an å bruke familieråd i *denne* saken, da? Underforstått: Det gjør det vel ikke. Jo, det gjør det. Ofte enn en tror, mener teamlederen på Ski.

I tankene har han et kasus med to brutte fosterhjems plasseringer. Skulle en risikere å gå for en tredje, som kanskje også ville bli brutt? Nei, mente Stig, og slo et slag for familieråd. Det må da gå an å *prøve*, også der hvor det kan virke håpløst. I kasuset han hadde i tankene fikk han rett: Det finnes *alltid* et nettverk, også der hvor en tror at det ikke finnes *noe*. I denne sammenheng har fagteamet en bank med koordinatorene som kan benyttes for å arbeide med familieråd.

Programmene fra Atferdssenteret

Han roser programmene som er utviklet ved Atferdssenteret, hele hierarkiet av metoder, som han sier. Både PMTO, MST, MTFC og FFT – ulike programmer med familien i fokus – er gode bremseklosser på veien mot fosterhjems- eller institusjonsplassering.

PMTO-terapeutene knyttet til Fagteam Ski har direkte linje til Stig. Det har også fosterhjemtjenestene.

– Jo da, det er vel på godt og vondt; som leder kan en fort bli spist opp av mange ting, medgir han og gir oss helt gratis det aller første kriteriet de jobber etter. Effektiv og rask saksbehandling av søknadene som kommer inn til fagteamet, samt at tiltak utløses raskt.

Tre PMTO-terapeuter

De to første PMTO-terapeutene var på plass i 2006. Siden har de fått en tredje på teamet. Til sammen dekker disse tre tolv kommuner. Med ventelister helt fram til over sommeren. To av de tre jobber i tillegg med det kommunale forebyggingsprogrammet TIBIR, som nå er inne i tre av de kommunene som sokner til Stig Martinsen fagteam. Spredningen av «det gode PMTO-budskap» skjer gjennom møter mellom terapeutene og barneverntjenesten og i tilknytning til fagteamets besøksrunder rundt om i kommunene. Hvor godt folket kjenner til modellene varierer. Noen kjenner dem godt, andre ikke. Så kommer det nye medarbeidere inn, som også må informeres. I hvilken grad PMTO-tilbudet kan ha bidratt til å få ned akutt plasseringene, er vanskelig å si. Til det er bildet altfor sammensatt.

– Men at det er et godt tilbud og en stor hjelp til familier som sliter, føler vi oss ganske så trygge på.

Ønsker seg et eget FFT-team

Stig Martinsen forundres over at ikke flere har disse metodene fra Atferdssenteret godt integrert, og han synes det er leit at hans «egne» kommuner ikke har behandlingsprogrammet FFT i større omfang.

– Jeg skulle ha ønsket meg et eget FFT-team, med ungdom som målgruppe. Det ville vi med glede ha fylt opp. FFT er et veldig OK tiltak, som vektlegger endring i hjemmene, sier han. Om en gjennom driften kunne frigjøre midler, ser han ikke bort fra en mulig god allianse med kommunene. Klarer de å spare inn ett sted, kunne de kanskje neste år få til et FFT-team?

Samarbeidet med kommunene

Et viktig suksesskriterium er at han jobber mye og nært med kommunene og treffer alle ansatte i den kommunale barneverntjenesten.

– Jeg drar til samtlige kommuner én til to ganger i året. Sånn får jeg møtt alle i kommunene som jobber med barnevern. Vi ser på tendensene og spør oss hvorfor det er slik eller sånn? Vi undrer oss sammen. *Fagteamet* kan påvirke og gi «gode faglige råd». *De* beslutter. Vi utformer en slags leder-til-leder-kontrakt, og så ringes vi ved, også om enkeltsaker.

Et heldig grep Fagteam Ski har tatt, har å gjøre med Øyvind Kvello.

– Elleve av våre tolv kommuner har fått opplæring i Kvellos metodikk, gjennom en gjennomgang for 160 deltakere på Rådhuset i Moss og på Ski. Ei grunnleggende opplæring i hvordan å undersøke barnevernssaker, i observasjon og kartleggingsmetodikk. Totalt har de benyttet fra seks til åtte dager på å kurse saksbehandlerne.

Samlingen var et spleiselag med kommunene, og Stig mener at ei tilsvarende opplæring burde ha vært gjort nasjonalt. Alle i barnevernet burde få dette. Målet er at en skal kunne begrunne og forklare sine innstillinger og beslutninger, gjennom en felles forståelse av kartleggingen av omsorgssvikt.

Over til: Funksjonsmodellen

Utviklingen framover tilsier mer spesialisering, mer kartlegging. Gjennom utprøving av nye metoder skal en bli mer treffsikre på valg av metode. Alle fagteam i hele landet, det vil si 26 fagteam, er nå med på utprøvingen av ulike kartleggingsverktøy. Utprøvingen er i gang, med sikte på evaluering i september.

– Innføring av funksjonsmodellen er den største strukturelle endringen vi har sett på lang, lang tid, i hvert fall i vår tid her. Og det er nok en riktig vei å gå, sier Stig Martinsen, selv om det betyr mer oppsplitting. Porteføljen av modeller og program blir så stor at det blir nødvendig, mener han og illustrerer med å tegne bokser på bokser bortover med ulike programmer, og piler oppover og nedover for å signalisere høy eller lav score på atferdsproblematikk.

– Funksjonsmodellen som er vedtatt blir mye strammere, og mye spissere inn på tiltak. Han tenker at innføringen av funksjonsmodellen også vil kunne bli god for Fagteam Ski, som vil bli avlastet for tunge forvaltningsoppgaver, noe som vil gi dem rikere rom til å rendyrke fagteamene. Nye direktører skal være på plass på seinsommeren. Og med litt prøving og feiling, vil den nye ordningen trolig være oppe og stå tidlig i 2013, mener lederduoen ved Fagteam Ski. Stig Martinsen velger å være positiv. Han siterer seg selv der han med patos deklamerer: «Vi ser fram til og gleder oss til...», nei vent, korrigerer han leende: «Vi ser med spenning og forventning fram til funksjonsmodellen».

Bank i bordet

Sommeren er kommet, også til Rådhusvingen på Ski. Utendørs skinner sola. Innendørs varmer ennå fagteamets gode resultater.

Men tross de fine tallene og den flotte framgangen; han tør aldri våge å lene seg tilbake og stole på at *nå* er det gjort. Det er altfor tidlig å si noe om hvordan årets resultater vil bli.

Stig Martinsen tør bare håpe – og banke i bordet.

– Jeg vil ikke være kjepphøy. Det skal veldig lite til for at den positive trenden snur. Veldig lite.

Tekst: Astri Vannebo

Foto: Lin Bull-Valen (Bufetat Region øst)